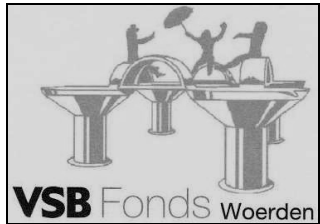

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door subsidies en giften van:

cnf

Stichting Carel
Nengerman fonds

SNS REAAL Fonds

kfHein, fonds

Bouwbedrijf Radix en Veerman B.V.
Woerden

Veerman en Verwer Huizen
Beheer Woerden

Uitvaartcentrum voor Woerden en omstreken

Onze Vereniging biedt:

- persoonlijke begeleiding bij de regeling van een uitvaart
- een stijlvolle uitvoering
- opbaring in één van onze rouwkamers, of thuis met de daarvoor nodige faciliteiten
- gelegenheid voor het houden van een afscheidsbijeenkomst
- belangrijke voordelen voor leden
- ruime parkeergelegenheid

Telefoon 0348-41 86 86
website:
www.uitvaartcentrumwoerden.nl

Uitvaartcentrum en kantoor:
Oudelandseweg 52, 3443 AC Woerden

Uitvaartverzorgers: Jan van der Schilden directeur
Gert van Vliet

De Coöperatieve Uitvaartvereniging De Laatste Eer UA werkt zonder winstoogmerk
Zie de concurrerende tarieven op onze website

Anonieme gevers

De bloemen zijn verzorgd
door

DE BOSRAND
TUINCENTRUM

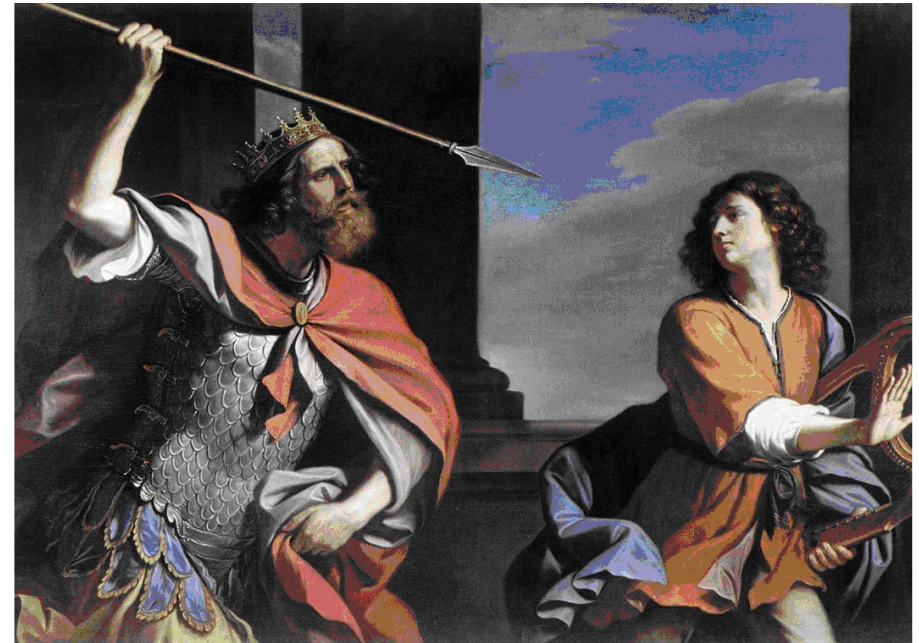
PATOIR & Makelaars in Assurantiën
van der Vlucht

Voor al uw verzekeringen!

Helsinkilaan 8   Tel. (0348) 495 111   info@patoirvlucht.nl
3446 AH Woerden   Fax (0348) 495 110   www.patoirvlucht.nl

SAUL

Georg Friedrich Händel

Christelijk Oratoriumkoor Woerden

Haags Barokorkest

Mariëlle Kirkels - Sopraan

Esther Putter - Sopraan

Oscar Verhaar – Countertenor / Altus

Satoshi Mizukoshi - Tenor

Erks Jan Dekker - Bas

o.l.v. Jurriaan Grootes

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Händel schreef Saul in een voor hem moeilijke tijd. Het door hem geleide en gefinancierde Italiaanse operagezelschap was onder enorme concurrentie ten onder gegaan en hij werd ook nog door een beroerte getroffen. Uitval van zijn rechterarm gaf voeding aan de geruchten dat hij "niet alles meer op een rijtje had". Een behandeling in Aken moet de dan 52 jarige Händel goed hebben gedaan, want spoedig componeerde hij weer als vanouds, waaronder het oratorium Saul.

Saul

George Friedrich Händel componeerde zijn oratorium "Saul" in 1739. Het libretto werd geschreven door Charles Jennens en is gebaseerd op delen uit het Oude Testament; hoofdstukken 17 tot 31 uit het eerste boek van Samuel en het eerste hoofdstuk uit het tweede boek van Samuel, en gaat over de "opkomst en ondergang" van Saul als koning van het volk Israel en de lofzang van het volk Israel op de daden van David, zijn opvolger. Het werk is afwisselend met vaak hoog oplopende emoties, de scenistische opzet, dramatische koren en een vindingrijke instrumentatie; fagotten en trombones en er is zelfs een carillonpartij bij. Dit alles heeft er toe bijgedragen dat Saul kon uitgroeien tot een echt repertoirestuk, ook vandaag de dag nog. Händel heeft er een bijzonder levendige compositie van gemaakt, met een grote verscheidenheid aan koordelen, instrumentele tussenspelen en prachtige aria's. Het geheel is ingedeeld in een drietal bedrijven.

Eerste bedrijf: De Filistijnse reus Goliath is gedood door David en dit wordt uitbundig gevierd door de Israëlieten. Tijdens het feestgedruis wordt David verwelkomd door de Israëlitische koning Saul en zijn gezelschap. De toenadering tussen David en Jonathan, Sauls zoon, wordt door Merab, de oudste dochter van Saul, op misprijzen onthaald omwille van Davids lage afkomst. Ook Sauls positieve gevoelens voor David zijn een kort leven beschoren. Omdat het volk David meer bejubelt voelt Saul zich vernederd. David tracht Sauls razernij te bekoelen door bekoorlijk harpspel, maar krijgt als 'beloning' een speer naar het hoofd gegooid. Jonathan staat nu voor een verscheurende keuze: moet hij kiezen voor zijn vader of voor David?

Tweede bedrijf: Jonathan tracht zijn vader te bedaren en schijnbaar lukt dat. Als teken van goede wil geeft Saul zijn dochter Michal ten huwelijk aan David. Heimelijk hoopt Saul echter dat David, die nu generaal kan worden in het Israëlitische leger, zal sterven in de strijd tegen de Filistijnen. Het samenzijn van David en Michal wordt verstoord door de aankomst van een bode. Deze brengt aan David het bevel om naar Saul te gaan. David is echter, op aanraden van Michal, gevluht. Saul is ziedend omdat David zijn bevel negeert en niet komt opdagen. De sussende woorden van Jonathan wakkeren deze razernij nog aan. Saul gooit zijn speer naar zijn zoon, die kan ontkomen.

Derde bedrijf: Saul voelt zich verlaten door God, familie en onderdanen. Hij laat de heks van Endor ontbieden die voor hem de geest van de profeet Samuel laat verschijnen. Saul hoopt hierdoor opheldering te krijgen over de benarde situatie waarin hij en zijn koninkrijk zich bevinden. Samuel voorspelt de dood van Saul en zijn kinderen, en dat het koninkrijk vanaf dan bestuurd zal worden door David. De voorspelling komt uit: Saul en Jonathan sneuvelen op het slagveld. De diepbedroefde David wordt uitgeroepen tot koning der Israëlieten.

behaalde. Daarnaast volgde hij masterclasses bij o.a. Jard van Nes en Udo Reinemann. Erks Jan maakte deel uit van de operaklas onder leiding van Monique Wagemakers (regie) en Jan Slothouwer (coaching). Tijdens zijn studietijd zong hij de rollen van Zuniga (Carmen) en Colas (Bastien en Bastienne) onder dirigent Kenneth Montgomery. Daarnaast vertolkte hij de rollen van Amantio di Nicolao (Gianni Schicchi) en Plutone (Orfeo). Voorjaar 2008 zong Erks Jan de rol van Astolfo in Villa Vivaldi, een co-productie van Muziektheater Transparant en De Vlaamse Opera. Augustus 2008 speelde hij de rol van Theo in Auber's "Alias Duivelsoog", een productie van Stichting Intermezzo/Opera Nijetrijne.

Erks Jan heeft een grote liefde voor het zingen in ensembles. Zo maakte hij in de zomer van 2001 deel uit van het World Youth Choir, waarmee hij een tournee maakte door Venezuela en Florida. Vanaf september 2006 is hij als 2e bas verbonden aan het Groot Omroepkoor. Daarnaast is hij als freelance-zanger actief bij het Nederlands Kamerkoor, Cappella Amsterdam, Collegium Vocale Gent en het Chor des Bayerischen Rundfunks.

Haags Barokorkest

Bijzonder aan deze uitvoering van het Oratorium Saul is dat het orkest bestaat uit talentvolle jonge studenten van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Het orkest, onder aanvoering van Rebecca Huber, is een internationaal gezelschap dat gespecialiseerd is in barokmuziek op historische instrumenten. Naast hun intensieve studie wordt, in wisselende samenstelling, incidenteel een beroep gedaan op de orkestleden voor koorbegeleiding of voor uitvoering van orkestrale werken. Naast de "standaard" barokinstrumenten zijn voor dit concert een aantal speciale instrumenten toegevoegd: fagotten en trombones, een harp en een celesta (carillon).

Het **Christelijk Oratoriumkoor Woerden** is opgericht in 1918 en telt nu ongeveer 45 leden. Het repertoire van het koor doorloopt verschillende stijlperiodes. In de afgelopen jaren zong het koor o.a. de Johannes Passion van J.S. Bach, Via Crucis van Liszt en Stabat Mater van Rheinberger. In januari 2008 werd Davidde Penitente en de Krönungs-messe van W.A. Mozart uitgevoerd. In Woerden's zusterstad Steinhagen gaf ons koor in 2009 een concert samen met de Kantorei van de Evangelische Kirchengemeinde aldaar. Samen met het orkest van het Groene Hart hebben we vorig jaar een concert gegeven met werken van Puccini en Mendelssohn. Ons volgende concert in mei 2011 zal in het teken staan van Franse componisten met werken van o.a. Poulenc, Franck en Vierne.

Als je van zingen houdt en graag wil weten hoe de grotere stukken zoals de Mattheus Passion van Bach of de Schöpfung van Händel in elkaar zitten, zal je het naar je zin hebben bij ons koor. De dirigent zal je stapsgewijs meevoeren in de werken. Je leert je eigen stempartij samen met het koor en met wat zelfstudie, en al zingende ontvouwt zich de pracht van de stukken. Jouw stem voegt zich naar die van je partij, de partijen voegen zich naar elkaar en voor je het weet sta je in een van de Woerdense kerken een oratorium ten gehore te brengen.

Je bent van harte welkom tijdens onze repetitieavond; elke woensdagavond van 20 tot 22 uur in de Maranathakerk. Zie voor meer informatie de website van onze dirigent: www.jurriaangrootes.nl of bel Liesbeth Loeve (0348-423365).

Oscar Verhaar, countertenor/altus, werd in 1987 in Rotterdam geboren en zong als jongenssopraan van het Rotterdams Jongenskoor vele malen solo in binnen- en buitenland (onder meer in Zwitserland, Oostenrijk, Rusland en de VS).

Vanaf zijn 11de jaar studeert hij zang; eerst bij Hilary Reynolds en vervolgens bij Geert van den Dungen. Momenteel studeert hij bij Peter Kooij, Jill Feldman en Michael Chance op de afdeling Oude Muziek van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij volgde masterclasses bij Deborah York, Eric Mentzel en Kees Boeke.

Oscar Verhaar treedt al sinds 2002 op als solist in het oratoriumrepertoire (Johannes- en Matthäus Passion, Weihnachts Oratorium, Hohe Messe en Magnificat van Bach, Gloria van Vivaldi, Messiah van Händel, Stabat Mater van Pergolesi en Maria Vespers van Monteverdi). Opera-ervaring deed hij op in Dido and Aeneas van Purcell, Venus and Adonis van John Blow en Abraham and Isaac van Benjamin Britten (Nederlands Kameropera Festival 2005).

Daarnaast soleerde Oscar in 2004-2005 met muziek van Bach en Poulenc onder andere in Amsterdam (Holland Festival), Berlijn (Berliner Festspiele), Brussel (Festival des Arts) en Wenen (Wiener Festwochen) in een reeks voorstellingen van de succesvolle Proust-cyclus 'Op zoek naar de verloren tijd' door het RO-theater onder leiding van de Vlaamse regisseur Guy Cassiers. Documentairemaker Michael Jansen van de VPRO maakte in 2005 een prachtig radioportret van Oscar in de serie 'De Avonden'.

Met Jan Cizmar (luit/theorbe) verzorgde Oscar Verhaar eerder enkele recitals met 17de-eeuwse muziek. Door zijn grote stemomvang kan Oscar zowel alt- als sopraanpartijen uit het renaissance- en barokrepertoire vertolken.

De Japanse tenor, **Satoshi Mizukoshi** is in Japan een veelgevraagd vertolker voor de rol van Evangelist in de Passies van Bach en is als solist te horen in tal van Batchcantates.

Sinds 1997 heeft hij regelmatig gezongen met het Bach Collegium Japan en heeft als solist opgetreden op diverse gerenommeerde Europese festivals; zoals het "Ansbach Bachwoche" (Duitsland) en het "Festival de Musica de Canarias" (Spanje). Hij behaalde zijn "Bachelor and Master's Degree in Classical and Early Music singing" aan de Tokyo National University of Fine Arts and Music. Satoshi Mizukoshi volgde in 2010 masterclasses en cursussen met betrekking tot het zingen van muziek in de originele, historische setting, aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, onder leiding van Peter Kooij, Rita Dams en Michael Chance.

Nadat Satoshi Mizukoshi zich in Nederland vestigde is hij verbonden aan het Collegium Vocale Gent, het Nederlands Kamerkoor, Sette Voci en Vox Luminis en is in 2010 als tenor uitgenodigd om op te treden tijdens het "Europa Cantat XVII Utrecht".

Erks Jan Dekker (Hattem, 1975) volgde na het behalen van zijn gymnasiumdiploma het Algemeen Erks Jan Dekker (Hattem, 1975) volgde na het behalen van zijn gymnasiumdiploma het Algemeen Propedeutisch Jaar aan de Vrije Hogeschool te Driebergen, waar hij onder meer de mogelijkheden van zijn stem ontdekte. Hij studeerde bij Henny Diemer en Harry Peeters aan de Utrechtse Hogeschool voor de Kunsten waar hij in 2004 zijn "Bachelor of Music"-diploma

➤ Sinfonia

Eerste bedrijf

An Epinicion or Song of Triumph, for the victory over Goliath and the Philistines.

➤ koor

How excellent Thy name, O Lord, In all the world is known! Above all Heav'ns, O King ador'd, How hast Thou set Thy glorious throne!

➤ aria (sopraan)

An infant rais'd by Thy command, To quell Thy rebel foes Could fierce Goliath's dreadful hand Superior in the fight oppose.

➤ trio

Along the monster atheist strode, With more than human pride And armies of the living God Exulting in his strength defied.

➤ koor

The youth inspir'd by Thee, O Lord, With ease the boaster slew:

➤ koor

Our fainting courage soon restor'd, And headlong drove that impious crew.

➤ koor

How excellent Thy name, O Lord, In all the world is known Above all Heav'n's, O King ador'd, How hast thou set Thy glorious throne! Hallelujah!

➤ recitatief Michal

He comes, he comes!

➤ aria Michal

O godlike youth, by all confess'd Of human race the pride! O virgin among women blest, Whom Heav'n ordains thy bride! But ah! How strong a bar I see Betwixt my happiness and me! O godlike youth... (da capo)

➤ recitatief Abner

Behold, O king, the brave, victorious youth, And in his hand the haughty giant's head.

➤ Saül

Young man, whose son art thou?

➤ David

The son of Jesse, Thy faithful servant, and a Bethlehemite

Orkest

Een triomflied voor de overwinning op Goliath en de Filistijnen.

O Heer, Uw naam is groot, en over de gehele aarde befaamd; O aanbeden Koning, Gij hebt Uw glorieijke troon hoog boven de hemelen geplaatst.

Een knaap, op Uw bevel opgestaan om Uw opstandige vijanden te onderwerpen, kon de gevreesde hand van de woeste Goliath weerstaan en hem in het gevecht overwinnen.

Het goddeloze monster liep voorwaarts, met meer dan menselijke trots, vermetel door zijn grote kracht, tartte hij de legers van de levende God.

De jongeling, door U, God, geïnspireerd versloeg de grootspreker met gemak.

Hij bracht onze tanende moed spoedig terug, en dreef die goddeloze menigte op de vlucht voor zich uit.

O Heer, Uw naam is groot, ! en over de gehele aarde befaamd! O aanbeden Koning, Gij hebt Uw glorieijke troon hoog boven de hemelen geplaatst. Halleluja!

Hij komt, hij komt!

O godachtige jongeling, de trots van alle gelovigen van het mensenras! O maagd gezegend onder de vrouwen, die de Hemel jou geeft als bruid! Maar ach, wat een barrière zie ik tussen mijn geluk en mij! O godachtige jongeling...

Ziehier, o Koning, de dappere jeugdige overwinnaar, met in zijn hand het hoofd van de hooghartige reus.

Jongeling, wiens zoon Zijt gij?

De zoon van Jesse, uw trouwe dienaar, en afkomstig uit Bethlehem.

➤ **Saul**

Return no more to Jesse; stay with me;
And as an earnest of my future favour,
Thou shalt espouse my daughter: small
reward. Of such desert, since to thy
arm alone We owe our safety, peace
and liberty.

➤ **aria David**

O king, your favours with delight I take,
but must refuse your praise: For every
pious Israelite To God that tribute pays.
Through Him we put to flight our foes,
Through Him we put to flight our foes,
And in His name, We trod them under
that against us rose. O king... (da capo)

➤ **recitatief Jonathan**

Oh, early piety! Oh, modest merit! In this
embrace my heart bestows itself;
Henceforth, thou noble youth, accept
my friendship, And Jonathan and David
are but one.

➤ **aria Merab**

What abject thoughts a prince can
have, In rank a prince, in mind a slave!

➤ **recitatief Merab**

Yet think on whom this honour you
bestow; How poor in fortune, and in
birth how low!

➤ **aria Jonathan**

Birth and fortune I despise! From virtue
let my friendship rise.

(To David)

No titles proud thy stem adorn, Yet born
of God is nobly born, And of His gifts so
rich thy store, That Ophir to thy wealth
is poor. Birth and fortune... da capo

➤ **recitatief Saul**

Thou, Merab, first in birth, be first in
honour: Thine be the valiant youth,
whose arm has sav'd, Thy country from
her foes.

➤ **Merab**

Oh, mean alliance!

➤ **aria Merab**

My soul rejects the thought with scorn,
That such a boy, till now unknown, Of
poor plebeian parents born, Should mix
with royal blood his own! Though Saul's
command I can't decline, I must prevent
his low design, And save the honour of
his line.

Keer niet meer terug naar Jesse, maar blij bij
mij, en als blijk van mijn gunsten voor de
toekomst, geef ik u de hand van mijn dochter:
een geringe beloning voor zulke verdiensten;
aan u danken wij onze veiligheid, vrede en
vrijheid.

O Koning, uw gunsten aanvaard ik met
vreugde, maar uw lof moet ik van de hand
wijzen; want elke vrome Israëliet brengt alleen
aan God die eer. Door Hem jagen we onze
vijanden op de vlucht en in Zijn naam
vertrappen we hen die tegen ons opstaan. O
koning...

O vroomheid, o bescheiden deugdzaamheid!
Met deze omhelzing biedt mijn hart zichzelf
aan. Gij edele jongeling, aanvaard vanaf nu
mijn vriendschap, en mogen Jonathan en
David één zijn.

Wat voor abjecte gedachten voor een prins! In
rang een prins, maar in geest een slaaf.

Bedenk toch wie je hier vereert; hoe weinig
fortuin en hoe laag van geboorte!

Geboorte en fortuin veracht ik! Laat op deugd
mijn vriendschap groeien.

(Tegen David)

Geen trotse titels versieren jouw afkomst, een
kind van God is van nobele geboorte, en van
Zijn gaven ben je rijk voorzien, dat Ophir arm
is bij jouw weelde. Geboorte en fortuin...

Gij, Merab, eerstgeborene, ontvang als eerste
de eer, de dappere jongeling, wiens arm jouw
land heeft gered van zijn vijanden, zal de
jouwe zijn.

O wat een minderwaardige verbintenissen!

Mijn ziel verwerpt met afschuw de gedachte
dat zo'n jongen, tot nu toe onbekend, met
arme volksmensen als ouders, zijn bloed zou
mengen met koninklijk bloed! Hoewel ik Sauls
bevelen niet kan weigeren, moet ik zijn lage
plannen verijdelen en de eer van zijn
nageslacht redden.

Jurriaan Grootes studeerde Muziekwetenschap aan de
Universiteit Utrecht en koördirectie aan de conservatoria van
Hilversum en Amsterdam. Tevens volgde hij masterclasses bij
Hans van den Hombergh, Jos van Veldhoven, Ton Koopman,
Peter Kooy e.a. en cursussen zoals de Kurt Thomas Cursus en de
muziektheater-cursus van het SNK. In 2001 dirigeerde hij op het
slotconcert van een internationale Masterclass door Marcus
Creed. Hij dirigeert nu de COV NW-Veluwe te Harderwijk,
kamerkoor BonTon te Utrecht, het Christelijk Oratoriumkoor te
Woerden, het Vrouwenkamerkoor Driebergen e.o., de popkoren
van het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK) en het RIVM-
koor Chantez.

Daarnaast arrangeert hij koormuziek en muziektheaterwerken, en is hij docent bij de
stichting Buitenkunst en de Utrechtse Zangzondagen. Als zanger treedt hij incidenteel
solistisch op; met de Nederlandse Bachvereniging en met Cappella Amsterdam zong hij
op diverse concerten en CD-opnames.

Mariëlle Kirkels behaalde in 2002 haar diploma docerend musicus
aan het conservatorium van Utrecht. De afgelopen jaren heeft zij
zich vooral beziggehouden met het zingen in professionele koren.
Met kleinere en grotere ensembles heeft zij inmiddels veel ervaring
opgedaan. Met Cappella Amsterdam reist zij regelmatig naar
Frankrijk, Spanje, Polen en Italië. Sinds 2001 is zij vast in dienst bij
het Groot Omroepkoor in Hilversum. Het meeste solowerk heeft zij
gedaan bij The Academy of the Begijnhof o.l.v. Richard Egarr. Haar
voorkeur gaat vooral uit naar oude muziek. Deze rol van Michal
zingt zij dan ook met het grootste plezier!

De sopraan **Esther Putter** behaalde in 1999 het diploma klassiek
zang, uitvoerend musicus aan het conservatorium te Utrecht. Op
het moment van afstuderen was zij al ruimschoots werkzaam in de
concertpraktijk. Destijds zong ze al in professionele ensembles als
Currende (België), Cappella Amsterdam en de Nederlandse
Bachvereniging. De ruime ensemble-ervaring vormde haar al vroeg
tot een uitzonderlijk veelzijdige en flexibele artiest. Door haar
voortdurende vocale en artistieke groei lag echter een solo-carrière
op den duur meer voor de hand. De stem van Esther Putter
kenmerkt zich door haar warme, lyrische timbre, met een hang naar
de dramatische coloratuurstem. De omvang en de karakteristieke,
warme kleur van de stem maken haar behalve voor het lyrische
repertoire, geschikt voor lichte mezzo-partijen, en licht dramatische
sopraanpartijen, waarin ook de coloraturen niet geschuwd worden.

Behalve als uitvoerend zangeres is Esther volop actief als zangpedagoge. Zij heeft een
bloeiende privé-praktijk aan huis en is docent in diverse cursussen. Zo geeft ze met
regisseur Maarten Vonk de 4-daagse training Beweging, Theater, Lied en is ze docent
stemvorming aan diverse koördirectie-opleidingen van de stichting Unisono. Deze zomer
zal zij als docent stemvorming actief zijn in de internationaal bekende Kurt Thomas cursus.
Sinds haar afstuderen bij Meinard Kraak volgde zij lessen en masterclasses bij onder
meer Birgitte Fassbaender, Valérie Guillonit en Nicolai Cok (Belcanto School). Momenteel
wordt zij gecoacht door Pieter van den Berg en Yvonne de Bruin. Wilt u weten waar
Esther nog meer te horen is, kijk dan op de site: www.estherputter.nl

➤ **aria Merab**

In sweetest harmony they lived, Nor death their union could divide. The pious son ne'er left the father's side, But him defending bravely died: A loss too great to be survived! For Saul, ye maids of Israel, moan, To whose indulgent care You owe the scarlet and the gold you wear, And all the pomp in which your beauty long has shone.

➤ **solo en koor**

O fatal day! How low the mighty lie!

➤ **David en koor**

O Jonathan! How nobly didst thou die, For thy king and people slain.

➤ **David**

For thee, my brother Jonathan, How great is my distress! What language can my grief express? Great was the pleasure I enjoy'd in thee, And more than woman's love thy wondrous love to me!

➤ **David en koor**

O fatal day! How low the mighty lie! Where, Israel, is thy glory fled? Spoil'd of thy arms, and sunk in infamy, How canst thou raise again thy drooping head!

➤ **recitatief high priest**

➤ **koor**

Gird on thy sword, thou man of might, Pursue thy wonted fame: Go on, be prosperous in fight, Retrieve the Hebrew name! Thy strong right hand, with terror armed, Shall thy obdurate foes dismay; While others, by thy virtue harm'd, Shall crowd to own thy righteous sway.

Zij leefden in de beste saamhorigheid. Zelfs de dood kon hun eenheid niet splijten. De toegewijde zoon bleef steeds aan zijn vaders zijde, en sneuvelde als held, toen hij hem verdedigde. Een verlies, te groot om te overleven! Gij maagden van Israël, weent over Saul want jullie danken aan zijn gulle zorgzaamheid al het purper en goud dat jullie dragen, en alle pracht en praal waarmee jullie schoonheid zo lang heeft gestraald.

O noodlotsdag! Hoe diep liggen de machtigen nu terneer!

O Jonathan, welk een edele dood zijt gij gestorven! Gesneuvelde voor uw koning en uw land!

Welk een groot verdriet lijd ik om jou, mijn broeder Jonathan! Mijn smart kan met geen woorden worden beschreven. Groot was de vreugde die ik bij jou genoot! En jouw buitengewone genegenheid betekende voor mij meer dan de liefde van een vrouw!

O noodlotsdag! Hoe diep liggen de machtigen nu terneer! O Israël, waarheen is uw glorie geweken? Beroofd van uw wapens, weggezakt in schande. Hoe kunt ge ooit weer uw gebogen hoofd opheffen!

Gij machtige man, gord uw zwaard om, en jaag weer uw gebruikelijke roem na. Ga voort, wees voorspoedig in het gevecht, en herstel de reputatie van de Hebreëen. Uw sterke rechterhand, gewapend met verschrikking, zal uw verstokte vijanden ontmoedigen. En anderen, betoverd door uw deugden, zullen zich verdringen om uw rechtschapen invloed te ondergaan.

Wij hopen dat u heeft mogen genieten van een mooi barokconcert en nodigen u uit op ons volgende concert op 28 mei 2011. Dit concert zal in het teken staan van Franse componisten, zoals Franck, Poulenc, Rameau, Vienne en anderen.

➤ **aria Michal**

See, with what a scornful air She the precious gift receives! Though e'er so noble, or so fair, She cannot merit what he gives.

➤ **aria Michal**

Ah, lovely youth, wast thou design'd With that proud beauty to be joined?

➤ **Sinfonia**

➤ **recitatief Michal**

Already see the daughters of the land, In joyful dance, with instruments of music, Come to congratulate your victory.

➤ **koor**

Welcome, welcome, mighty king! Welcome all who conquest bring! Welcome David, warlike boy, Author of our present joy! Saul, who hast thy thousands slain, Welcome to thy friends again! David his ten thousands slew. Ten thousand praises are his due!

➤ **accompagnato Saul**

What do I hear? Am I then sunk so low, To have this upstart boy preferr'd before me?

➤ **koor**

David his ten thousands slew, Ten thousand praises are his due!

➤ **accompagnato Saul**

To him ten thousands, and to me but thousands! What can they give him more, except the kingdom?

➤ **aria Saul**

With rage I shall burst his praises to hear! Oh, how I both hate the stripling, and fear! What mortal a rival in glory can bear?

➤ **recitatief Jonathan**

Imprudent women! Your ill-timed comparisons, I fear, have injured him you meant to honour. Saul's furious look, as he departed hence, Too plainly shew'd the tempest of his soul.

➤ **Michal (to David)**

'Tis but his old disease, which thou canst cure: Oh, take thy harp, and as thou oft hast done, From the king's breast expel the raging fiend, And sooth his tortur'd soul with sounds divine.

Zie toch, hoe minachtend zij Dit kostbare geschenk aanneemt! Hoe edel van afkomst zij is, hoe mooi. Zij kan nooit waard zijn wat hij biedt.

O, liefelijke jongeling, waart gij voorbestemd tot een verbintenis met deze hooghartige schone?

Orkest

Zie, de dochters van het land komen reeds met vreugdedans en met muziek instrumenten om u geluk te wensen met uw overwinning.

Welkom, welkom, machtige koning! Welkom aan alle die veroveringen doen. Welkom David, krijgshaftige jongeman, bron van onze huidige vreugde! Saul, die er duizenden heeft verslagen; welkom terug bij uw vrienden! David versloeg er tienduizend. Aan hem komt tienduizendvoudige lof toe.

Wat hoor ik? Ben ik dan zo diep gezonken, dat men deze opschepperige jongen boven mij kiest?

David versloeg er tienduizend. Aan hem komt tienduizendvoudige lof toe!

Aan hem tienduizendvoudige, en aan mij slechts duizend! In hun ogen zal alleen het koningschap nog goed genoeg voor hem zijn!

Ik zal van woede barsten bij het horen van deze lofzang! O, wat haat, en tegelijkertijd vrees ik, deze onvolwassene! Welke sterveling kan een mededinger in glorie verdragen?

Gij onvoorzichtige vrouwen! Jullie vergelijking komt ongelegen En maakt hem die jullie willen eren juist kwaad. De woedende blik van Saul, toen hij van hier wegging, liet maar al te duidelijk de storm in zijn ziel zien.

Het is alleen zijn oude kwaal, die gij wel genezen kunt. Neem uw harp, en, zoals ge al vaker hebt gedaan, verdrijf de razende duivel uit het binnenste van de koning, en kalmeer zijn gepijnigde ziel met hemelse klanken.

➤ **aria Michal**

Fell rage and black despair possess'd
With horrid sway the monarch's breast;
When David with celestial fire Struck
the sweet persuasive lyre: Soft gliding
down his ravish'd ears, The healing
sounds dispel his cares; Despair and
rage at once are gone, And peace and
hope resume the throne.

➤ **recitatief Abner**

Racked with infernal pains Ev'n now the
king comes forth, And mutters horrid
words, which hell, No human tongue,
has taught him.

➤ **aria David**

O Lord, whose Mercies numberless
O'er all thy Works prevail, Though daily
Man thy law transgress, Thy patience
cannot fail: If yet his Sin be not too
great, The busy Friend control, Yet
longer for repentance wait, And heal his
wounded soul.

➤ **Sinfonia**

➤ **recitatief Jonathan**

'Tis all in vain; his fury still continues:
With wild distraction on my friend he
stares, Stamps on the ground, and
seems intent on mischief.

➤ **aria Saul**

A serpent, in my bosom warm'd, Would
sting me to the heart: But of his venom
soon disarm'd, Himself shall feel the
smart. Ambitious boy! Now learn what
danger It is to rouse a monarch's anger!

➤ **recitatief Saul**

Has he escap'd my rage? I charge
thee, Jonathan, upon thy duty, And all,
on your allegiance, to destroy This bold,
aspiring youth; for while he lives, I am
not safe. Reply not, but obey.

➤ **aria Merab**

Capricious man, in humour lost, By
ev'ry wind of passion toss'd! Now sets
his vassal on the throne, hen low as
earth he casts him down! His temper
knows no middle state, Extreme alike in
love or hate.

De koning was met afschuwelijke macht
bezeten door dodelijke haat en diepe
wanhoop; toen David met bovenaardse
inspiratie de zachte betoverende lier beroerde.
De helende klanken, zacht zijn verrukte oren
binnenvloeiend, verdrijven zijn zorgen.
Wanhoop en woede zijn plots verdwenen, en
vrede en hoop regeren weer.

Gefolterd door helse pijnen, komt zelfs nog de
koning naar voren, en hij slaat verschrikkelijke
taal uit, ingegeven door de duivel, niet door
een mens.

O Heer, wiens talloze zegeningen over al Uw
werken heersen. Uw geduld kan niet worden
aangetast, ook al overtreedt de mens dagelijks
Uw geboden. Wanneer hij (Saul) nog niet te
zwaar heeft gezondigd, houd dan de duivel in
hem in bedwang. Wacht iets langer op zijn
berouw, en genees zijn gewonde ziel.

Harp Solo

Vergeefse moeite, zijn woede blijft: Hij staart in
wilde waanzin mijn vriend aan, stampt op de
grond, en schijnt boosaardige plannen te
hebben.

Een slang, aan mijn borst gekoesterd, zou mij
in het hart willen treffen. Maar zodra hij
binnenkort van zijn gif is ontdaan, zal hij zelf
de pijn daarvan voelen. Eerzuchtige knaap,
leer nu hoe gevaarlijk het is om de woede van
een vorst op te wekken!

Is hij aan mijn woede ontsnapt? Jonathan, ik
beveel jou, op grond van je plichten, en allen
op grond van jullie eed van trouw, om deze
stoutmoedige jonge strever te vernietigen;
want zolang hij in leven is, ben ik niet veilig.

Wispelturige man, slaaf van zijn humeuren, en
heen en weer geslingerd door zijn passie! Nu
zet hij zijn slaaf op de troon En dan stort hij
hem weer in het stof! Zijn temperament kent
geen middenweg, Extreem in liefde en haat.

➤ **Aria David**

Impious wretch, of race accurst! And of
all that race the worst! How hast thou
dar'd to lift thy sword Again th'anointed
of the Lord?

(To one of his attendants, who kills the
Amalekite.)

Fall on him, smite him, let him die! On
thy own head thy blood will lie; Since
thy own mouth has testified, By thee
the Lord's anointed died.

➤ **Sinfonia: dead march**

*Elegy on the death of Saul and
Jonathan*

➤ **koor**

Mourn, Israel, mourn thy beauty lost,
Thy choicest youth on Gilboa slain!
How have thy fairest hopes been
cross'd! What heaps of mighty warriors
strew the plain!

➤ **aria Michal**

From this unhappy day No more, ye
Gilboan hills, on you Descend
refreshing rains or kindly dew, Which
erst your heads with plenty crown'd;
Since there the shield of Saul, in
armsrenown'd, Was vilely cast away.

➤ **aria David**

Brave Jonathan his bow never drew,
But wing'd with death his arrow flew,
And drank the blood of slaughter'd foes.
Nor drew great Saul his sword in vain; It
reek'd, where'er he dealt his blows,
With entrails of the mighty slain.

➤ **koor**

Eagles were not so swift as they, Nor
lions with so strong a grasp Held fast
and tore the prey.

Gij goddeloze ellendeling van een vervloekt
ras, en dan nog de slechtste van dat ras! Hoe
hebt gij het gewaagd om uw zwaard te heffen
tegen de gezalfde van de Heer?

(tegen een van zijn helpers die de Amalekiet
doodt)

Grijp hem, folter hem, dood hem! Uw eigen
hoofd zal bloeden. Aangezien uw eigen mond
heeft bekend dat de gezalfde van de Heer
door uw hand is gestorven.

Orkest, dodenmars

*Een klaaglied over de dood van Saul en
Jonathan*

Treur, Israël, treur over de verloren pracht. De
meest uitgelezene van uw jongeren,
gesneuveld op Gilboa. Hoezeer bent u uw
hoop kwijt! Hoe zijn uw machtige krijgers op de
vlakte opeengehoopt!

Vanaf deze ongelukkige dag zal niet meer op
jullie neervallen, heuvels van Gilboa,
verfrissende regens en milde dauw, die eerst
jullie hoofden vol tooide; Want daar viel het
schild van Saul, befaamd om zijn strijdlust, Zo
noodlottig in het stof.

De dappere Jonathan gebruikte nooit zijn boog
zonder dat zijn pijl als een gevleugelde dood
wegaanschoot, en het bloed van verslagen
vijanden dronk. Ook Saul trok nooit tevergeefs
zijn zwaard. Overal waar hij zijn slagen
uitdeelde, riekte het van de ingewanden van
de machtigen die waren verslagen.

Zo vlug als zij waren zelfs de adelaars niet. En
leeuwen hielden niet met een zo sterke greep
hun prooi vast om die te verscheuren.

➤ **Samuel**

Hath God forsaken thee? And dost thou ask My counsel? Did I not foretell thy fate, When, madly disobedient, thou didst spare The curst Amalekite, and on the spoil Didst fly rapacious? Therefore God this day Hath verified my words in thy destruction, Hath rent the kingdom from thee, and bestow'd it On David, whom thou hatest for his virtue. Thou and thy sons shall be with me tomorrow, And Israel by Philistine arms shall fall. The Lord hath said it: He will make it good.

➤ **Sinfonia**

David and an Amalekite.

➤ **recitatief**

➤ **David**

Whence comest thou?

➤ **Amalekite**

Out of the camp of Israel.

➤ **David**

Thou canst inform me then. How went the battle?

➤ **Amalekite**

The people, put to flight, in numbers fell, And Saul, and Jonathan his son, are dead.

➤ **David**

Alas, my brother! But how knowest thou that they are dead?

➤ **Amalekite**

Upon mount Gilboa I met with Saul, just fall'n upon his spear; Swiftly the foe pursu'd; he cried to me, Begg'd me to finish his imperfect work, And end a life of pain and ignominy. I knew he could not live, therefore slew him; Took from his head the crown, and from his arms The bracelets, and have brought them to my lord.

➤ **David**

Whence art thou?

➤ **Amalekite**

Of the race of Amalek.

Heeft God u verlaten? En gij durft mij om raad te vragen? Heb ik uw noodlot niet voorspeld, toen gij, in dwaze ongehoorzaamheid, de verdoemde Amalekieten spaarde en op rooftocht ging? Daarom heeft God vandaag mijn woorden betreffende uw ondergang bevestigd. Hij heeft u het koningschap ontnomen, en het aan David toegewezen, de man die gij haat om zijn deugden. Gij en uw zonen zullen morgen bij mij zijn, en Israël zal ondergaan door de wapens van de Filistijnen. De Heer heeft het gesproken, en Hij zal het zo laten geschieden.

Orkest

David en een Amalekiet

Waar kom gij vandaan?

Uit het Israëlitische kamp.

Dan kunt gij mij inlichtingen geven. Hoe is de strijd verlopen?

De mensen sneuvelden in grote getale tijdens hun vlucht, en Saul, en zijn zoon Jonathan, zijn dood.

Helaas, mijn broeder! Maar hoe weet ge dat ze dood zijn?

Op de berg Gilboa trof ik Saul, die even tevoren op zijn speer was gevallen. De vijand achtervolgde ons snel. Hij riep mij en smeekte mij zijn onvoltooide werk af te maken, en zijn leven vol pijn en schande te beëindigen. Ik zag dat hij niet lang meer zou leven, en doodde hem dus. Ik nam de kroon van het hoofd, en de armbanden van zijn armen, en deze heb ik naar mijn heer gebracht.

Van waar zijt gij?

Ik ben een Amalekiet.

➤ **accompagnato Jonathan**

O filial piety! O sacred friendship! How shall I reconcile you? Cruel father! Your just commands I always have obeyed: But to destroy my friend, the brave, the virtuous, the godlike David, Israel's defender, and terror of her foes! To disobey you - What shall I call it? 'Tis an act of duty To God, to David - nay, indeed, to you.

➤ **aria Jonathan**

No, cruel father, no! Your hard commands I can't obey. Shall I with sacrilegious blow Take pious David's life away? No, cruel father, no! No, with my life I must defend Against the world my best, my dearest friend.

➤ **koor**

Preserve him for the glory of Thy name, Thy people's safety, and the heathen's shame.

Tweede bedrijf

➤ **koor**

Envy, eldest born of hell, Cease in human breasts to dwell, Ever at all good repining, Still the happy undermining! God and man by thee infested, Thou by God and man detested, Most thyself thou dost torment, At once the crime and punishment! Hide thee in the blackest night: Virtue sickens at thy sight!

➤ **recitatief Jonathan**

Ah, dearest friend, undone by too much virtue! Think you, an evil spirit was the cause Of all my father's rage? It was, indeed, A spirit of envy, and of mortal hate. He has resolv'd your death; and sternly charg'd. His whole retinue, me especially, To execute his vengeance.

➤ **recitatief David**

Oh, strange vicissitude! But yesterday He thought me worthy of his daughter's love; Today he seeks my life.

O kinderlijke gehoorzaamheid! O geheiligde vriendschap! Hoe zal ik u beide tot elkaar brengen? Wrede vader! Uw rechtvaardige geboden heb ik altijd gehoorzaamd. Maar mijn vriend vernietigen! De dappere, deugdzaam, hemelse David! De verdediger van Israël en de schrik van haar vijanden! U ongehoorzaam zijn, hoe zal ik dat noemen? Is mijn plicht tegenover God, tegenover David, nee inderdaad, tegenover uzelf.

Nee, wrede vader, nee. Ik mag uw strenge bevelen niet gehoorzamen. Moet ik dan met een heiligschennende slag het leven nemen van de vrome David? Nee, wrede vader, nee. Nee, ik moet met mijn eigen leven mijn beste en meest dierbare vriend tegen de gehele wereld verdedigen.

Bescherm hem ter ere van Uw naam, Voor de redding van Uw volk, en ten schande van de heidenen.

Afgunst, gij eerstgeborene van de duivel, verblijf niet langer in het hart van de mensen. Stop door ons hartgrondig klagen voor altijd het ondergraven van geluk! God en mens worden door u geplaagd, God en mens verachten u! Het meest foltert gij uzelf. De straf volgt onmiddellijk op de misdaad. Verberg u in de donkerste nacht. Want de deugdzamen worden misselijk als ze u zien!

Ach, dierbare vriend, ontdaan door zoveel deugd! Denk je dat een boze geest de oorzaak was van mijn vaders woede? Het was inderdaad Een geest van nijd en dodelijke haat. Hij zint op jouw dood; en hij heeft serieus bevel gegeven Aan zijn hele aanhang, en speciaal aan mij, zijn wraak uit te voeren.

O, vreemde wisselvalligheid! Maar gisteren achtte hij mij nog zijn dochter waardig: vandaag staat hij mij naar het leven.

➤ **Jonathan**

My sister Merab, by his own gift thy right, He hath bestow'd on Adriel.

➤ **David**

Oh, my prince, would that were all! It would not grieve me much: the scornful maid (Didst thou observe?) with such disdainful pride receiv'd the king's command! But lovely Michal, As mild as she is fair, outstrips all praise.

➤ **recitatief Jonathan**

My father comes: retire, my friend, while I With peaceful accents try to calm his rage.

➤ **recitatief Saul**

Hast thou obey'd my orders, and destroy'd My mortal enemy, the son of Jesse?

➤ **Jonathan**

Alas, my father! He your enemy? Say, rather, he has done important service To you, and to the nation; hazarded. His life for both, and slain our giant foe, Whose presence made the boldest of us tremble.

➤ **aria Jonathan**

Sin not, O king, against the youth, Who ne'er offended you: Think, to his loyalty and truth, What great rewards are due! Think with what joy this godlike man You saw, that glorious day! Think, and with ruin, if you can, Such services repay.

➤ **aria Saul**

As great Jehovah lives, I swear, The youth shall not be slain: Bid him return, and void of fear Adorn our court again.

➤ **aria Jonathan**

From cities stormed, and battles won, What glory can accrue? By this the hero best is known, He can himself subdue. Wisest and greatest of his kind, Who can in reason's fetters bind The madness of his angry mind!

Mijn zuster Merab, die hij aan jou schonk, heeft hij bedacht aan Adriel.

O mijn prins, als dat alles was! Het zou me weinig deren: die trotse maagd (bemerkte je het het?) hoe vol hooghartigheid ze de orders van de koning opnam! Maar de lieflijke Michal, zo mild en mooi, is geen lof te hoog.

Mijn vader komt: trek je terug, vriend, intussen zal ik hem rustig kalmeren.

Hebt gij mijn bevelen opgevolgd, en mijn doods vijand, de zoon van Jesse, vernietigd?

Helaas, vader, hij uw vijand? Zeg liever dat hij belangrijke diensten heeft bewezen aan u en aan het volk. Zijn leven voor beide heeft gewaagd, en onze reusachtige vijand heeft verslagen, in wiens aanwezigheid de dapperste onder ons sidderde.

O koning, bega geen zonde tegen de jongen die u nog nooit heeft beledigd. Bedenk, welke grote beloningen hij dient te krijgen voor zijn trouw en eerlijkheid! Bedenk, met hoeveel vreugde u op die glorierijke dag deze hemelse jongeman zag komen! Bedenk dit, en als u dan nog kunt, beloon dan deze diensten met ondergang.

Ik zweer bij de levende Jehovah, dat de jongeman niet ter dood zal worden gebracht. Vraag hem, terug te komen, en zonder vrees ons hof weer met zijn aanwezigheid op te luisteren.

Welke roem kan voortkomen uit het bestormen van steden en het winnen van veldslagen? Aan het volgende herkent men het best de held, hij kan zichzelf bedwingen. De grootste en meest wijze van zijn soort is hij, die de razernij van zijn woedende geest kan bedwingen met de boeien van het verstand!

➤ **accompagnato Saul**

'Tis said, here lives a woman, close familiar With th'enemy of mankind: her I'll consult, And know the worst. Her art is death by law; And while I minded law, sure death attended Such horrid practises. Yet, oh hard fate, Myself am now reduc'd to ask the counsel Of those I once abhorr'd!

Saul and the Witch of Endor

➤ **Witch**

With me what would'st thou?

➤ **Saul**

I would, that by thy art thou bring me up The man whom I shall name.

➤ **Witch**

Alas! Thou know'st How Saul has cut off those who use this art. Would'st thou ensnare me?

➤ **Saul**

As Jehovah lives, On this account no mischief shall befall thee.

➤ **Witch**

Whom shall I bring up to thee?

➤ **Saul**

Bring up Samuel.

➤ **aria Witch**

Infernal spirits, by whose pow'r Departed ghosts in living forms appear, Add horror to the midnight hour, And chill the boldest hearts with fear: To this stranger's wond'ring eyes. Let the prophet Samuel rise!

Apparition of Samuel.

➤ **accompagnato Samuel**

Why hast thou forc'd me from the realms of peace back to this world of woe?

➤ **Saul**

O holy prophet! Refuse me not thy aid in this distress. The num'rous foe stands ready for the battle: God has forsaken me: no more he answers By prophets or by dreams: no hope remains, Unless I learn from thee from course to take

Men beweert dat hier een vrouw woont, die het goed met de vijand van de mensheid kan vinden. Ik zal haar om raad vragen, en van het ergste op de hoogte zijn. Op haar kunsten staat de doodstraf. En toen ik mij aan de wet hield, werden inderdaad zulke afschuwelijke praktijken met de dood bestraft. Maar nu, o gruwelijk noodlot, ben ik zo diep gezonken, dat ik zelf te rade moet gaan bij hen, die ik vroeger verafschuwde!

Saul en de heks van Endor

Wat wilt ge van mij?

Ik wil dat ge door middel van uw kunsten de door mij te noemen man zult oproepen.

Helaas! U weet hoe Saul een einde heeft gemaakt aan hen die deze kunst bedrijven. Wilt gij mij in de val lokken?

Zowaar Jehovah leeft, zal u hiervoor geen leed geschieden

Wie moet ik voor u oproepen?

Roep Samuel op.

Gij geesten uit de hel, door wier macht de geesten van overledenen als levende gedaanten verschijnen en zodoende op dit middernachtelijk uur schrik veroorzaken, en de meest stoutmoedige harten koud maken van vrees, laat voor de verbaasde ogen van deze vreemdeling de profeet Samuel opstaan.
De verschijning van Samuel

Waarom hebt ge mij vanuit het rijk van de rust naar dit tranendal terug gedwongen?

O, heilige profeet! Ontzeg mij niet uw hulp in mijn ellende. De vijand staat in grote getale gereed voor de veldslag. God heeft mij verlaten. Hij antwoordt mij niet meer door de profeten of in dromen. Voor mij is er geen hoop meer, tenzij ik van u verneem hoe ik moet handelen.

➤ **Saul**

O perverse, rebellious! Thinkst thou I do not know that thou hast chose The son of Jesse to thy own confusion? The world will say thou art no son of mine, Who thus canst love the man I hate; the man Who, if he lives, will rob thee of thy crown: Send, fetch him thither; for the wretch must die.

➤ **Jonathan**

What has he done? And wherefore must he die?

➤ **Saul**

Darest thou oppose my will? Die then thyself!

(He throws the javelin.)

➤ **koor**

Oh, fatal consequence Of rage, by reason uncontrol'd! With every law he can dispense; No ties the furious monster hold: From crime to crime he blindly goes, Nor end, but with his own destruction knows.

O verdorven opstandige! Denk je, dat ik niet wist dat je partij had gekozen voor de zoon van Jesse, tot je eigen ondergang! De wereld zal zeggen dat je mijn zoon niet bent, als je zo de man kunt liefhebben die ik haat. De man die, als hij blijft leven, jou de kroon zal ontnemen. Vooruit, haal hem hierheen, want de ellendeling moet sterven.

Wat heeft hij misdaan? En waarom moet hij sterven?

Durf je tegen mijn bevelen op te staan? Sterf dan zelf.

O wat heeft de woede, die niet meer door rede wordt beheerst, toch noodlottige gevolgen! Hij kan het zonder alle wetten stellen. Dit woedende monster wordt door geen remmingen gekeerd. Hij gaat blindelings van de ene misdaad tot de andere. En alleen zijn eigen ondergang zal hieraan een einde maken.

Derde bedrijf

Saul disguised, at Endor

➤ **accompagnato Saul**

Wretch that I am, of my own ruin author! Where are my old supports? The valiant youth, Whose very name was terror to my foes, My rage has drove away. Of God forsaken, In vain I ask his counsel.

He vouchsafes. No answer to the sons of disobedience! Even my own courage fails me! Can it be? Is Saul become a coward? I'll not believe it! If Heav'n denies thee aid, seek it from hell!

Saul, in vermomming, in Endor

Ongelukkige die ik ben! Veroorzaker van mijn eigen ondergang! Waar zijn degenen die mij vroeger steunden? De dappere jongeling, voor wiens naam zelfs mijn vijanden beefden. Ongelukkige die ik ben! Veroorzaker van mijn eigen ondergang! Waar zijn degenen die mij vroeger steunden? De dappere jongeling, voor wiens naam zelfs mijn vijanden beefden heeft mijn woede verdreven. Ik ben door God verlaten, en vraag Hem tevergeefs om raad. Hij verwaardigt zich niet eens de zonen ongehoorzaamheid antwoord te geven! Zelfs mijn moed begeeft het. Is dat mogelijk? Is Saul een lafaard geworden? Ik kan het niet geloven! Maar als de Hemel hulp weigert, zoek die dan in de hel!

➤ **recitatief Jonathan**

Appear, my friend.

➤ **Saul**

No more imagine danger: Be first in our esteem; with wonted valour. Repel the insults of the Philistines: And as a proof of my sincerity, (Oh, hardness to dissemble!) instantly Espouse my daughter Michal.

➤ **aria David**

Your words, O king, my loyal heart With double ardour fire: If God his usual aid impart, Your foes shall feel what you inspire. In all the dangers of the field, The great Jehovah is my shield.

➤ **recitatief Saul**

Yes, he shall wed my daughter! But how long Shall he enjoy her? He shall lead my armies! But have the Philistines no darts, no swords, To pierce the heart of David? Yes, this once To them I leave him; they shall do me right!

➤ **recitatief Michal**

A father's will has authorized my love: No longer, Michal, then attempt to hide Michal, The secret of my soul. I love thee, David, And long have loved. Thy virtue was the cause; And that be my defence.

➤ **duet**

➤ **Michal**

O fairest of ten thousand fair, Yet for thy virtue more admir'd! Thy words and actions all declare The wisdom by thy God inspir'd.

➤ **David**

O lovely maid! Thy form beheld, Above all beauty charms our eyes: Yet still within thy form conceal'd, Thy mind, a greater beauty, lies.

➤ **Both**

How well in thee does Heav'n at last Compensate all my sorrows past.

Kom tevoorschijn, mijn vriend.

Denk niet meer aan gevaar. Wees hoog door ons geacht. Sla met de gebruikelijke moed de Filistijnen terug voor hun beledigingen. En als blijk van mijn oprechtheid - o wat valt mij dat gehuichel zwaar - trouw onmiddellijk met mijn dochter Michal.

Uw woorden, o koning, vullen mijn trouwe hart met dubbel vuur: Als God mij bijstaat als voorheen zullen uw vijanden voelen wat in u woedt. Bij alle gevaren op het slagveld Zal God mijn schild zijn.

Ja, hij zal mijn dochter huwen! Maar hoe lang zal hij van haar genieten? Hij moet mijn legers leiden! Maar hebben de Filistijnen geen pijlen en zwaarden om Davids hart te doorboren? Deze ene keer laat ik hem aan hen over;

Door het bevel van mijn vader mag ik nu liefhebben: probeer daarom niet langer het geheim van je hart te verbergen. David, houdt van jou, reeds lange tijd. Jouw deugdzaamheid was de oorzaak van mijn liefde; laat deze ook mijn verontschuldiging zijn.

O schoonste uit tienduizend schonen, maar nog meer bewonderd om je deugdzaamheid. Jouw woorden en daden geven alle uiting van de wijsheid, door jouw God geïnspireerd.

O liefvallige jonkvrouw, mijn ogen aanschouwden jouw gestalte, mooier dan alle charmes van de schoonheid. Maar binnen in deze gestalte verborgen ligt jouw ziel, een nog grotere schoonheid.

Hoezeer vergoedt de Hemel door jou ten slotte alle verdriet, in het verleden ondergaan.

➤ **koor**

Is there a man, who all his ways,
Directs, his God alone to please? In
vain his foes against him move:
Superior pow'r their hate disarms; He
makes them yield to virtue's charms,
And melts their fury down to love.

Is er een man, wiens gehele levenswandel er
op is gericht om zijn God te behagen? Diens
vijanden staan tevergeefs tegen hem op. Want
hun haat wordt teniet gedaan door een hogere
macht. Hij zorgt ervoor dat zij zich gewonnen
geven aan de bekeringen van de deugd, en
versmelt hun haat tot liefde.

- Pauze -

➤ **Sinfonia**

➤ **recitatief David**

Thy father is as cruel, and as false, As
thou art kind and true. When I
approach'd him, New from the
slaughter of his enemies His eyes with
fury flam'd, his arms he rais'd, With
rage grown stronger; by my guiltless
head. The javelin whizzing flew, and in
the wall Mock'd once again his
impotence of malice.

➤ **duet**

➤ **David**

At persecution I can laugh; No fear my
soul can move, In God's protection
safe, And blest in Michal's love.

➤ **Michal**

Ah, dearest youth, for thee I fear! Fly,
begone, for death is near! Vlucht!

➤ **David**

Fear not, lovely fair, for me: Death,
where thou art, cannot be; Smile, and
danger is no more.

➤ **Michal**

Fly, or death is at the door! See, the
murdr'ous band comes on! Stay no
longer, fly, begone!

➤ **Recitatief Michal**

Whom dost thou seek? And who hast
sent thee hither?

➤ **Doeg**

I seek for David, and am sent by Saul.

➤ **Michal**

Thy errand?

➤ **Doeg**

'Tis a summons to the Court.

Orkest

Jouw vader is even wreed en even
onbetrouwbaar als jij vriendelijk en eerlijk bent.
Toen ik hem naderde, direct nadat ik zijn
vijanden had verslagen, vlamden zijn ogen van
woede. Hij hief zijn arm op met nóg grotere
razernij. De speer vloog suizend langs mijn
onschuldige hoofd, en bleef in de muur steken,
als spottend teken van zijn onvermogen om
mij kwaad te doen.

Ik lach om vervolging, mijn ziel kent geen
vrees! Daar ik onder Gods bescherming veilig
en gezegend ben door de liefde van Michal.

O meest dierbare jongeling, ik ben bevreesd om
jou! Ga heen! Want de dood is nabij.

Vrees niet, mijn innig geliefde, om mijnentwil.
Waar jij bent, kan de dood niet zijn. Glimlach,
dan is er geen gevaar meer.

Vlucht, want de dood is nabij! Zie, de
moordenaarsbende komt! Blijf niet langer,
vlucht, ga heen!

Wie zoekt gij? En wie heeft u hierheen
gestuurd?

Ik zoek David, en ik ben gestuurd door Saul.

Wat is uw boodschap?

Een oproep om aan het hof te verschijnen.

➤ **Michal**

Say he is sick.

➤ **Doeg**

In sickness or in health, Alive or dead,
he must be brought to Saul; Show me
his chamber.
(David's bed discovered with an image
in it).

Do you mock the king? This disappoint-
ment will enrage him more: Then
tremble for th'event.

➤ **aria Michal**

No, no, let the guilty tremble At ev'ry
thought of danger near. Though
numbers, armed with death, assemble,
My innocence disdains to fear. Though
great their power as their spite,
Undaunted still, my soul, remain: For
greater is Jehovah's might, And will
their lawless force restrain.

➤ **recitatief Merab**

Mean as he was, he is my brother now,
My sister's husband; and to speak the
truth, Has qualities which justice bids
me love, And pity his distress. My
father's cruelty Strikes me with horror!
At th'approaching feast I fear some dire
event, unless my brother, His friend, the
faithful Jonathan, avert Th'impending
ruin. I know he'll do his best.

Saul at the Feast of the New Moon

➤ **Sinfonia**

➤ **accompagnato Saul**

The time at length is come when I shall
My full revenge on Jesses's son. No
longer shall the stripling make His
sov'reign totter on the throne. He dies -
this blaster of my fame, Bane of my
peace, and author of my shame

➤ **recitatief Saul**

Where is the son of Jesse? Comes he
not To grace our feast?

➤ **Jonathan**

He earnestly ask'd leave To go to
Bethlem, where his father's house, At
solemn rites of annual sacrifice,
Requir'd his presence.

Zeg dat hij ziek is.

Ziek of gezond, levend of dood, hij moet voor
Saul worden geleid. Wijs mij zijn kamer.

(Zij wijst hem Davids bed met een beeltenis
erin).

Drijft ge de spot met de koning? Deze
teleurstelling zal hem nog woedender maken.
Sidder dan voor de gevolgen.

Nee, laat de schuldigen beven, bij elke
gedachte aan naderend gevaar. Ge kunt wel
grote aantallen, gewapend met dodelijke
wapens, bijeenbrengen, maar mijn onschuld
veracht de vrees. Hoewel hun boosaardige
macht groot is, blijft gij, mijn ziel,
onverschrokken. Want de macht van Jehovah
is nog groter en die zal hun wetteloze kracht
bedwingen.

Arm als hij was, hij is mijn broeder nu, Mijn
zusters echtgenoot, en eerlijk gezegd, heeft hij
kwaliteiten die liefde afdwingen, en
mededogen. Mijn vaders wreedheid vervult me
met afschuw! Nu het feest nabij is vrees ik
onraad, tenzij mijn broer, zijn vriend, de trouwe
Jonathan, het dreigend kwaad kan keren. Ik
weet dat hij het uiterste zal doen.

Saul en het feest van de nieuwe maan
Orkest

take Eindelijk is het uur gekomen, waarop ik
mij geheel op de zoon van Jesse zal wreken.
Deze onvolwassene zal niet langer zijn
wankele aanspraak op de troon maken. Hij zal
sterven! De man die mijn roem! besmeurt, mijn
rust verstoort, en mijn schande veroorzaakt!

Waar is de zoon van Jesse? Komt hij ons feest
niet opluisteren?

Hij heeft dringend om toestemming gevraagd
om naar Bethleem te gaan, waar in het huis
van zijn vader zijn aanwezigheid werd vereist
bij plechtigheden voor het jaarlijkse offer.